

**Betænkning
fra landstingets ad hoc udvalg vedrørende
omdannelsen af KNI.**

Udvalget har følgende medlemmer:

Jonathan Motzfeldt
Kaj Egede
Josef Motzfeldt
Knud Sørensen
Lars Chemnitz
Hans Pavia Egede

I henhold til landstingsbeslutninger den 2. og 14. oktober 1992 nedsattes ad hoc udvalget vedrørende KNI med henblik på en samlet behandling af KNI-omdannelsen.

Udvalget konstituerede sig herefter med Jonathan Motzfeldt som formand og afgav i forbindelse med KNI-lovforslagenes 1. behandling en beretning til landstinget vedrørende tilrettelæggelsen af udvalgets arbejde.

Under 1. behandlingen af lovforslagene blev udvalgets mandat endeligt præciseret, hvorefter udvalget skulle behandle følgende lovforslag:

- Forslag til landstingsforordning om omdannelse af Kalaallit Niuierfiat;
- Forslag til landstingsforordning om søtransport af gods til, fra og i Grønland;

- Forslag til landstingsforordning om forsyningsmæssige foranstaltninger;
- Forslag til landstingsforordning om Grønlands Postvæsen;
- Forslag til landstingslov om konkurrence; samt
- Forslag til landstingslov om forbrugerråd, markedsføring, mærkning, priser og forbrugerklageudvalg.

For så vidt angår rederiaftalen med J. Lauritzen skulle udvalget desuden gennemgå aftalens samlede dokumenter med henblik på at tage stilling til aftalens nærmere indhold i relation til det forhandlingsmandat, som landsstyret modtog på landstingets forårssamling.

Således er følgende materiale udleveret til udvalget:

- Redegørelse til landstinget vedr. omdannelsen af KNI;
- Udkast til aktionæroverenskomst;
- Udkast til koncession;
- Oplæg til landsstyret om forhandlingerne med rederierne om fornyelsen af den primære fragtbesejling;
- Hensigtserklæring fra J. Lauritzen om Grønlandsrederiet;
- Notat vedr. beregningen af havneafgift og ensfragttillæg;
- Notat vedr. udbygning af havnefaciliteter;
- Notat vedr. beskæftigelsesgarantien;
- Notat vedr. Atorfillit Kattuffiats bemærkninger til forslag til landstingsforordning om KNIs omdannelse; samt
- Notits vedr. datterselskabernes forhold til holdingselskabet.

Udvalget har afholdt i alt 10 møder, som ligeledes har haft deltagelse af Peter Gr. Samuelson som suppleant for Kaj Egede under dennes fravær. I møderne har tillige deltaget embedsmænd fra hjemmestyret samt repræsentanter for KNI.

Under udvalgets behandling af aftalen med J. Lauritzen har man gennemgået J. Lauritzens hensigtserklæring vedr. Grønlandsrederiet, udkast til koncession og aktionæroverenskomst,

havneudbygningsplanerne, fragtrateprincipper samt havneafgift og ensfragttillæg.

Udvalget er herunder blevet orienteret om et møde mellem Royal Greenland, APK og hjemmestyrets administration vedrørende bl.a. de ændrede koncessionsbetingelser, ensfragttillæg og havneafgift, og udvalget skal i den forbindelse henstille, at bemyndigelserne i lov- og forordningsforslag administreres på en fleksibel og hensigtsmæssig måde bl.a. med sigte på eksporterhvervene og hjemmemarkedstransporten.

Udvalget drøftede i denne forbindelse særligt Grønlandsrederiets aftale med Samskip foranlediget af de omstændigheder, der var indtruffet i forlængelse af Sambands - Samskips ejers - økonomiske problemer.

Der blev således over for udvalget redegjort for Grønlandsrederiets aftale med Samskip, herunder de forbehold der var taget i aftalen med Samskip bl.a. i relation til et eventuelt ejerskifte, samt at der, uanset disse forbehold, ikke fandtes grund til at betvivle Samskips evne og vilje til at leve op til den tilsigtede aftale, også efter et ejerskifte.

I forbindelse med gennemgangen af aktionæroverenskomsten drøftede udvalget særligt ejerforholdene for det nye rederi samt fragtrateprincipperne.

For så vidt angår ejerforholdene, blev forholdene vedrørende hjemmestyrets indskudskapital genstand for nøjere drøftelse, ligesom udvalget noterede sig mulighederne for et efterfølgende salg af aktier til private i Grønland.

Således kunne udvalget konstatere, at J. Lauritzens tilbud med en aktiefordeling med 1/3 til hjemmestyret og 2/3 til J. Lauritzen var det bedst opnåelige set i sammenhæng med det samlede forhandlingsresultat, mens man i udvalget dog fandt det beklageligt, at KNIs egen rederiafdeling, eventuelt suppleret med andre udefra

hentedede rederier og i Grønland værende virksomheder, ikke havde været i stand til at afgive en hensigtserklæring på lige fod med de øvrige tilbudsgivere.

Udvalget henstillede i forlængelse heraf, at landsstyret søger den i Grønland domicilerede aktieandel øget til 49% snarest muligt i henhold til det i aktionæroverenskomsten angivne.

For så vidt angår udmålingen af fragtraterne, gennemgik udvalget den i aftalen tilsigtede balance mellem konsolidering af selskabet, udbytte til aktionærerne og fragtpriisernes fastsættelse med henblik på den planlagte udmøntning af rederiets besparelser ved en nedsættelse af fragtraterne på 30% eller mere, når de nye systemer fungerer fuldt ud.

Herefter behandlede udvalget den samlede omstrukturering af KNI på baggrund af de fremlagte lovforslag og den redegørelse til landstinget, der knytter sig hertil.

Særligt drøftedes selskabernes økonomiske forhold og de forventede betalingsstrømme mellem Landskassen og de nye selskaber, og udvalget noterede sig den nøje sammenhæng med finanslovsforslaget for 1993 og i forbindelse hermed den forbedring af Landskassens situation, der indtræffer som følge af selskabsdannelsen, ligesom udvalget i erkendelse af selskabernes driftsøkonomiske forhold noterede sig de resultatforventninger, der knytter sig til selskabernes drift.

I forlængelse heraf behandlede udvalget den fremtidige forsyning af bygderne, i hvilken forbindelse udvalget lagde til grund, at bygdeforsyningen ikke forringes som følge af omdannelsen.

For så vidt angår det planlagte postordresalg, konstaterede udvalget, at dette salg supplerer butikkernes almindelig vareudvalg og forventes ikke at få utilsigtede konsekvenser for personale eller private handlende.

Hvad angår KNI-Holding og selskabets kompetenceforhold overfor de to datterselskaber, kunne udvalget konstatere, at der er tale om en konstruktion, som har med ligheder med den nuværende Hovedledelse for KNI og dennes kompetence i forhold til KNI samt, at holdingselskabet dannes med det formål at tilse det videre arbejde med opdelingen, herunder særligt at koordinere datterselskabernes virke m.h.p. at undgå utilsigtede konsekvenser for medarbejdere, forbrugere og samfundet i øvrigt.

Endvidere blev forholdet vedrørende personalet og den fremtidige beskæftigelsessituation gjort til genstand for en indgående drøftelse, hvorunder det konstateredes, at de samlede omdannelsesplaner er udformet under hensyntagen til den af landstinget afgivne beskæftigelsesgaranti, hvorefter omstruktureringen af KNI ikke må føre til afskedigelser af ansatte i KNI i Grønland.

For så vidt angår implementeringen af beskæftigelsesgarantien, påpegedes det i udvalget, at det i praksis kunne være svært for udenforstående at sondre mellem på den ene side de løbende personalemæssige tilpasninger til almindelige markedsudsving samt eventuelle afskedigelser af disciplinære årsager, som ligger indenfor en direktions nødvendige dispositionsrum og på den anden side afskedigelser, som direkte måtte skyldes omstruktureringen.

Med baggrund heri, og hensyn til den væsentlige offentlige opmærksomhed vedrørende denne problemstilling, ønskede udvalget at henstille, at nødvendige afskedigelser efter selskabsdannelsen i højere grad knyttes til objektive kriterier.

Udvalget henstillede derfor, at

- der ikke finder opsigelser sted i Grønland som følge af KNI-omdannelsen,
- der vil blive opretholdt samme antal stillinger i de nye selskaber (set under eet) som det nuværende KNI pr. 1. november 1992, dog fraregnet naturlig afgang,

- en faldende indtjening i butikkerne kan derimod føre til en tilpasning i antallet af medarbejdere.

I sammenhæng med denne problemstilling kan udvalget endvidere tilslutte sig de planlagte beskæftigelsesmæssige tiltag i forbindelse med omdannelsen. I tilknytning hertil påpegede udvalget, at de foreslåede arbejdspladser til løsning af opgaver for Grønlands Byggevesen modsvarede af et bortfald af et tilsvarende antal arbejdspladser samt, at fiskerikontrollører ikke alene kunne henregnes til KNI. Udvalget henstillede endvidere,

- at der satses på rentable aktiviteter, som orienterer sig mod at være importbegrænsende, eller som medfører serviceforbedringer, og at dette sker under den fornødne hensyntagen til lokale markedsforhold,
- at nye aktiviteter ud fra økonomiske eller andre hensyn kan realiseres i samarbejde med private erhvervsdrivende, som i tilfælde heraf forventes at overtage det antal medarbejdere fra KNI, som den pågældende aktivitetsudvidelse i givet fald ville have beskæftiget i KNI,
- at der pågyndes en udarbejdelse af omskolings- og uddannelsesprogrammer, som målrettes mod de nye stillinger, og at uddannelsestiltagene herefter iværksættes snarest muligt,
- at rekrutteringen finder sted således, at beordrede flytninger af KNI-ansatte så vidt muligt undgås, og at dette samtidig sker under hensyntagen til øvrige sociale forhold i forhold i tilknytning til placeringen, og at KNI ved sådanne flytninger afholder flytteomkostningerne og er behjælpelig med finansieringen af særlige etableringsomkostninger såsom boligindskud, samt
- at lokaliseringen af KNIs aktiviteter ses i sammenhæng med øvrige af landsstyrets beskæftigelsesfremmende aktiviteter.

Endvidere blev der over for udvalget redegjort for besvarelsen af en række spørgsmål, som Atorfillit Kattuffiat har rejst i en henvendelse til samtlige landstingsmedlemmer vedrørende tjenestemændenes overgang til de nye selskaber. Svarnotatet omdeles til samtlige landstingsmedlemmer.

Udvalget gennemgik herefter de enkelte lovforslag. I forbindelse med gennemgangen af landsstyrets forslag til landstingslov om konkurrence blev der over for udvalget fremlagt et ændringsforslag vedrørende enkelte præciseringer og supplerende bemærkninger, som var udarbejdet på baggrund af et høringssvar fra Grønlands Arbejdsgiverforening, og det blev samtidig oplyst, at ændringsforslaget havde været forelagt Foreningen af Næringsdrivende i Grønland, Hotel- og Restaurationsbranchen og Grønlands Arbejdsgiverforening, som kunne tilslutte sig lovudkastet i den nu foreliggende form. Der blev i den forbindelse fra udvalgets side udtrykt forventning om, at loven vil få en hensigtsmæssig og smidig administration.

For så vidt angår forslag til landstingsforordning om Grønlands Postvæsen drøftede udvalget fremtidige muligheder for en sammenlægning af de grønlandske kommunikationsvæsener, og udvalget bemærkede, at viser noget sådant sig hensigtsmæssigt, kan ændringen ske efterfølgende ved en landstingsbeslutning.

Udvalget er klar over, at omstruktureringsplanerne har berørt, og fortsat vil berøre, mange medarbejders forhold på deres arbejdsplads.

På den anden side har udvalget ikke været blind for de store budgetterede besparelser, som er indarbejdet i finanslovsforslaget for 1993, og som vil lette mange familiers daglige husholdning, såfremt de økonomiske forudsætninger i omstrukturen fuldt ud gennemføres.

Til allersidst vil udvalget ikke undlade at udtrykke sin anerkendelse af KNI-medarbejdernes indsats for at indfri de

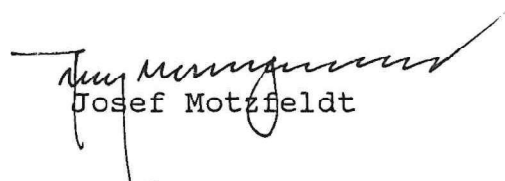
politiske mål. Der er udvalgets håb, at medarbejderne fortsat udviser dygtighed og engagement.

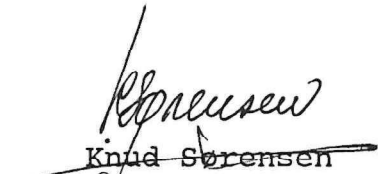
Med ovenstående bemærkninger og henstillinger kan udvalget tilslutte sig de fremlagte lovforslag.

Nuuk, den 23. oktober 1992

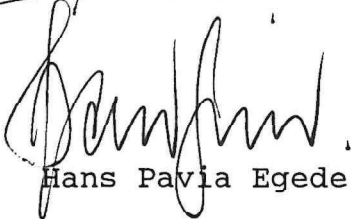

Jonathan Motzfeldt
(formand)

Kaj Egede

Josef Motzfeldt

~~Knud Sørensen~~

Lars Chemnitz

Hans Pavia Egede